

2019-05-14

Tekniska nämnden

Dnr Ten 2019/165

Ljus i mörkret, motion från Eva Ullberg (S) – yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Bygg- och miljöförvaltningens förslag till tekniska nämnden

1. Tekniska nämnden överlämnar bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse som sitt eget yttrande till kommunstyrelsen.

Ärendet i korthet

Eva Ullberg (S) har i en motion som remitterats till tekniska nämnden den 26 februari 2019 föreslagit att kommunen ska sätta upp årliga ljusinstallationer i parker och på plaster som anses otrygga av kommunens invånare. Ljusinstallationerna föreslås kunna tas fram i samverkan med olika aktörer, exempelvis lokala konstnärer, elever från kommunens estiska program/konstutbildningar och näringslivet i Järfälla.

Bygg- och miljöförvaltningens samlade bedömning är att förvaltningen redan arbetar med pågående insatser som på olika sätt syftar till att skapa en ökad upplevd trygghet för kommuninvånarna genom belysning. Förvaltningen föreslår att yttrandet över motionen överlämnas till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.

Handlingar

1. Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, 2019-05-14
2. Ljus i mörkret - motion från Eva Ullberg (S), 2019-02-26

Bakgrund

Eva Ullberg (S) har i en motion föreslagit att kommunen årligen sätter upp ljusinstallationer under vinterhalvåret, med syftet att lysa upp parker och byggnader där människor känner sig särskilt otrygga. Platser som identifieras i dialog med kommunens invånare. Installationerna föreslås tas fram i samverkan med olika aktörer, exempelvis lokala konstnärer, elever från kommunens estiska program/konstutbildningar och näringslivet i Järfälla. I motionen lyfter motionären fram det tidigare arbetet som genomförts, bland annat julbelysning i samtliga kommundelscentrum och förbättring av belysning längs gångstråk. Som ett komplement till arbetet vill motionären att ljusinstallationer sätts upp, och områden som upplevs som otrygga kan förvandlas till en utomhusmiljö med trevliga ljuskonstverk.

Analys

Ljus har stor betydelse för att människor ska känna sig trygga under den mörkare delen av dygnet. Dock är inte mängden ljus det väsentliga för att människor ska känna sig trygga, utan istället hur och var ljuset användas samt vilken funktion det ska fylla.

Vid utformningen av belysning finns det några viktiga aspekter att ta hänsyn till, vem ska belysningen vara till för och vilken funktion bör den fylla. Idag finns det ett flertal olika armaturer som lämpar sig för olika miljöer. Armaturens utseende kan vara viktigt för trivselkänslan och för hur platser upplevs. Ljusets färg och mängden ljus är en väsentlig faktor i valet av en ljuskälla. Hur belysningen är placerad är även avgörande för hur den upplevs, en högt placerad armatur kan ge en ödlig känsla medan en lägre armatur som anpassar sig till den mänskliga skalan istället kan uppfattas som ombonade och trygg.

Bygg- och miljöförvaltningen arbetar återkommande med att se över belysningen i otrygga områden som identifierats tillsammans med trygghetssamordnare, polis och fastighetsägare i kommunen. Exempel på områden som identifierats som otrygga och som kommer att rustas upp under året är Nibbleparken och Riddarparken. Där kommer bland annat belysningen att ses över samt förbättras. Vidare pågår det ett arbete med att rusta upp området mellan Vasavägen och järnvägen för att öka tryggheten, genom att bland annat asfaltera och förbättra belysningen.

Arbetet med kommunens belysning utgår från Belysningsprogrammet¹. Programmet används som en vägledning för att balansera trygghetsfaktorer med upplevelsefaktorer och att belysningen ska överensstämma med kommunens ljusbild. Detta för att göra upplevelsen identitetsskapande, orienterbar, trygg och rik på säsongsväxlingar. Programmet ger även vägledning för utformning av trygga, estetiskt tilltalande, funktionella och säkra belysningsmiljöer. I programmet anges nio punkter för utformning, trygghet och ljusbild. Bland annat ska belysningen utformas så att mark under träd och bakom stora objekt är fri från slagskuggor. Vidare ska belysningen utformas så att den förstärker det offentliga rummets karaktär samt bidrar till en trygg, säker och estetiskt tilltalande stads- och parkmiljö.

I kommunens 77-punktsprogram för trygghet och säkerhet i Järfälla kommun 2019-2020² finns tekniska nämnden angiven som ansvarig för att fortsätta arbetet med att utveckla belysning av offentliga platser som identifierats som otrygga för öka tryggheten. Vidare har tekniska nämnden tilldelats 1,5 miljoner i kommunens investeringsbudget 2019-2022³, för att under 2020 öka trivselbelysning i kommunens centrum, exempelvis genom upplysning av träd och konstinstallationer.

Som nämnts ovan är belysningens utformning något som det bör tas hänsyn till i arbetet med att skapa trygga offentliga rum för kommunens invånare. Att skapa trygga miljöer genom belysning är något som det kan behövas både kunskap och erfarenhet för att uppnå. I och med detta ställer sig förvaltningen något tveksam till att ta fram ljusinstallationer i samverkan med olika aktörer. Fel dimensionerat ljus kan få motsatt effekt och skapa en upplevd otrygghet istället. Varje plats har olika förutsättningar och fyller olika funktioner. Det är därför viktigt att planeringen av

¹ Belysningsprogram för Järfälla kommun, antagen av kommunfullmäktige 2017-09-18, § 118 dnr Kst 2017/225

² Antagen av kommunfullmäktige 2019-05-20, § 81 dnr Kst 2019/135

³ Antagen av kommunfullmäktige 2018-12-17, § 207 Kst 2018/448 - Mål och budget 2019-2021 Järfälla kommun

ljussättning sker utifrån dessa enskilda förutsättningar, då det kan vara svårt att dra några generella lösningar som fungerar för alla miljöer.

Barnkonsekvensanalys

Med utgångspunkt från ett barn- och ungdomsperspektiv påverkas inte dessa av beslutsförslaget, då detta inte innebär ett slutligt ställningstagande för motionen. Dock är frågan om förvaltningens arbete för ökad upplevd trygghet genom belysning viktigt för barn och ungdomar, varför förvaltningen också arbetar med att genomföra barnkonsekvensanalyser i de fall barn och ungas synpunkter är viktiga att inhämta.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

I kommunens investeringsbudget 2019-2022 har tekniska nämnden tilldelats 1,5 miljoner för att under 2020 öka trivselbelysning i kommunens centrum. Översyn samt förbättring av belysning i otrygga områden som identifierats fortgår i enlighet med planerad budget.

Slutsatser

Bygg- och miljöförvaltningens samlade bedömning är att förvaltningen redan arbetar med pågående insatser som på olika sätt syftar till att skapa en ökad upplevd trygghet för kommuninvånarna genom belysning. Förvaltningen föreslår att yttrandet över motionen överlämnas till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.

Johan Bergman
Bygg- och miljödirektör

Jan Hellström
Tf. avdelningschef kvalitet och
verksamhetsstöd

Beslutet ska skickas till

Akten
Kommunstyrelsen
Kompetensnämnden
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden